

TE OSTOBA KAMASZ . . . !

(ONVALLOMÁS)

— Engedjete ki . . . állatok! . . . Halljátok! . . . Na, ne hülyéskedjete, sietnem kell haza! . . . Komolyan, na . . . marhák, miért kell arénázni! . . . Nem értitek, hogy dolgom van? . . . Na! . . . Ne vacakoljatok már! . . . Nyisátok ki! . . . Hülyék! . . . A frászt most már, ne legyetek disznók! . . . Halljátok, srácok! . . .

. . . Hm. Csönd . . . Te, ezek elmentek, és itt hagytak bennünket bezárva. Vagy akarattal, vagy véletlenül zárták ránk az ajtót. Persze, biztos, csak egy jó heccet akartak . . .

. . . Pedig, a frász törje ki, tényleg sok melóm van, egy egész tucat. Még könyvtárba is akartam menni. Meg tánczenei koktél is van! . . . Most mit tegyünk . . . ? — Semmit. — Várunk . . . Ugye, milyen disznók a srácok . . . ?

Parancsol, foglalj helyet itt minálunk, tedd magad kényelembe — úgysem tudsz mást csinálni! . . . Azért hülye-nagy osztály ez a mienk, hát nem? Mint egy hodály . . . Huhu . . . — Figyeled, még visszhangzik is . . . Ahá . . .

Te most félsz! . . . Félsz, mert lány vagy! Más fiú talán már kihasználta volna a helyzetet, és . . . , de ne félj, én nem vagyok olyan fiú . . . Hm . . . Tudod, nekem nem ilyen a természetem. Szerény vagyok és egy kicsit félenk . . . meg néha nagyképű is. A múltkor is, mikor nem sikerült kifognom egy lányt, a srácok kinevettek, és azt mondták, hogy gyáva szaralak vagyok, akinek csak a szája jár, de produkálni már nem tud semmit. Azt is mondták, hogy összeszedett hazugság minden, amit meséltem nekik . . . mert tudod, mi fiúk, gyakran elmondjuk egymásnak a kalandjainkat . . . és kiröhögtek. Pedig már régóta küzdök, hogy nagyobb legyen bennem a mersz, mert tudod, nem baj az, ha az ember szerény, de úgy érzem, kell egy bizonyos föllépés is! . . . De sajnós, nem megy. Már általános iskolás koromban megszoktam, hogy csöndben, hátratett kézzel kell ülni az órákon. És én mindig így tettem, mert féltem a tanító nénitől. Nem tudom miért, de szorongó érzés fogott el, mikor beléptem az iskolába, főleg azért, mert olyan nagynak, olyan felelősségteljesnek rajzolták le előttem, azzal viccelődtek, hogy maholnap nagyfiú leszek, akire a lányok is kacsingatnak, meg . . . Tudod, mi a város szélén lakunk, apám egyszerű ember, mégis a szüleim a legelőkelőbb iskolába íratlak — akkoriban még divat volt rangsorolni az iskolákat, ez volt — ahova íratlak — a legelitebb; orvosok, tanárok gyerekei jártak főként ide — így anyámék nyilván elvárnák tőlem, hogy kitűnő legyek, rendes és példamutató, mert ha ők ekkora áldozatot hoznak értem, nekem is kötelességem ilyesmivel viszonzni . . . Különben felpofoznak. És én ilyen maradtam.

Gyakran elgondolkoztam, vajon miként vélekednek rólam a lányok. Nem tudom miért, csak úgy. De az ember magával szemben mindig bőkezű! Nem igaz?

Szánalmas vagyok, mi? . . . De hidd el, nem csak én! Te is! És mindenki! Mind a kamaszok! Semmi sem tetszik, otthon állandó napirendi pont a balhé, ha igazad van, annak ellenére nem lehet igazad, mert nem vagy felnőtt, nem nőtt be a fejed lágya, és milyen lenne az, ha egy szülő meghajolna a gyereke előtt? Ugye? . . . Az arcod pattanásos, és szégyenled is magad! Gondterhelten lófrálsz, komolykodó képpel bújod a könyvtár katalógusait, vitázol, ordibálsz! Aztán jön a tánc, és mindent feledtél! Szélsőséges vagy! Nem találod magad! Csak ellenkezel, lázadozol, meg akarod váltani a világot! — aztán olyan köny-

nyen kilyukadsz, mint egy luftballon, elpityeredsz a sötét szobában, a fejed a falba akarod verni, de dacosan megbocsátasz mindenkinek!

Ne, kérlek, ne szólj közbe!... Én nem tudom..., de jó az embernek, amikor gondolatait, a szennyeseit elmondhatja valakinek... Még ha az meg sem hallgatja... Csak legyen valaki, egy gipszbe öntött szobor, egy süket idegen, egy bölintő tanár... egy... Egy barát.

Barát?! — „Vigyázz nekem, kivel barátkozol! Meg ne lássalak a huligánok között, mert agyonütlek!” — ezzel traktáltak hetedikes korom óta. Ez volt az én különleges, kamaszodó koromra tekintettel levő, a lélek mélyéig megértő nevelésem magva. És ha a barát... vagány srác...? — Dőlnek utána a lányok, mert az ismerősei farmergatyát hoztak neki Nyugatról, hatalmas zsebekkel, éktelen tulipándíszítéssel meg szögekkel kiverten, mindenki megcsodálta, nőtt mindenkinek a szemében egy araszt, talán többet is. Az ilyen barát csak akkor beszél, ha a tömeg ráfigyel, fő gondja, hogy a sokaság derüljön, ehhez nem röstell nyilvános helyen ordibálni, poharat lopni és azt az utcán csörömpölve összetörni, mezítláb táncolni meg ilyesmi. Egyszer láttam is a klubban, mikor a sarokban hárman, ilyen srácok, álltak, és egy lányt figyeltek. Szőke volt, szép arcú, elég magas. Egy fiúval táncolt, úgy látszott, beszélgetnek. A három közül a legmagasabbik szólalt meg gúnyosan, vigyorogva, fanyar pofával nyámmogva rágógumit: „Lekapcsoljuk a kis spinét!” Csak ennyit mondott, és utálatosan elröhögte magát. A másik kettő is csak röhögött. Aztán a colos flegma járással odaslattyogott a lányhoz, unottan rámosolyodott, lekérte. A fiú zavarba jött, kijelentette, hogy a lány vele van. Addigra a másik két huligán is odament, és megint csak gúnyosan röhögtek. — „Mizujs, öreg, nem akarsz tán ellenkezni a bácsikkal, tudod te, hogyan kell tisztességesen viselkedni, kispofám...! Ugye?” A fiú újra mondott valamit, erre aztán ráordítottak, hogy kuss, és fogja be azt a bűdös száját, mert megkalapálják, és azt bődületesen meg fogja bánni. A nagy fej meg táncolni kezdett a lánnyal, aki maga sem tudta, mitevő legyen. A colos fáradt, unalmas arccal táncolt, közel húzta magához a lányt, közben néha, egy-egy rágás közt valamit odanyögött neki, aztán kifordult a másik két srác felé, hogy harap a kis moha, bár csökönys és be kell még törni. A fiú meg, akit leszólítottak, a sarokba sodródott, alig látta már a lányt meg a colost, csak elpirult, nem mert közbelépni. Szóval olyan kis hülye gyáva lehetett, mint én.

És az ilyen barát otthon csupán jelentéktelen szavakban érintkezik az anyjával, aki varr állandóan, korholó, kellemetlenül reszelő hangján pénzt kér — mert ez természetes, ebben a rohanó lüktetésben a szülőnek kutya kötelessége pénzzel tömni a fiát, hogy érezze jól magát, engesztelődve a háborúkért, amelyekben oly sokat szenvedett a világ. Ha az apa visszavág a követelésnek, megkapja azonnal: „Akkor miért csináltál? Az anyám miért hozott a világra? Most nem lenne szükségem pénzre, ehethétek belőle kaviáros szendvicset! Tulajdonképpen én vagyok az a szendvics — csakhogy azt nem adják ám ingyen!” Az apa megöszült, öreg lett, odaadja a pénzt, befordul a másik szobába önmagát vizsgálni, keresni a hibát, amit elkövetett, megszámlálni a pofonokat az élettől. Eszébe jut a fogság, amikor mindennap az adott új értelmet az életének, hogy egyszer hazajön, a feleségéhez meg a kisfiához, akit még nem is látott, csak levélből tudta meg, hogy fia van! És akkor még örömeiben sirt is, a társai pedig irigyelték. Pedig alig volt mit enniük, egy egész héten ettek annyit, mint manapság egy nap ebédre. Most lehajtja a fejét, beleszkad a karosszékekbe, végigsimít kérges kezével ráncos homlokán.

Ez mindig így van.

Az anya leteszi a ruhát, a vendégre mosolyog, sebtében hátraveti haját,

és büszkén mutat a fia nagyított fényképére: „Ugye szép gyerek lett! Szeretjük is... Nem, nem olyan rossz fiú, megvagyunk vele... Igen, az uramra hasonlít. Ő volt ilyen magas, barna...!” Szinte bele is pirul, amikor az iskola felől kérdezik, megszeppen, a szája elgörbül.

És az ilyen barát... Az iskolában osztályt ismétel, de vigyorogva, mert a tanár úr nadrágja tintás lett egy frankó vicc után, a tanárnő pedig beleült a rajkszögbe, és azon borzasztó jól lehet röhögni!

Én valahogy nem bírom az ilyen hapsikat.

Ugye, kell valaki, akinek elmesélhetsz mindent, akinek kitergetheted minden bűdat, bánatodat, és tanácsot kérsz tőle...

Mert sok probléma van ám ebben a korban!

Ha akarsz, ne is figyelj rám, dugd be a füledet! Biztosan nem érdekel... Mégis, kérek, ne nevedd ki!

Vagy azt gondolod, hogy bolond vagyok?... Lehet. De az embernek joga van bolondnak lenni egyszer ebben a rövid életben! Hát nem? Senki sem tilthatja meg! Még az apád, anyád sem! Néha egyszerűen nem bírok magammal. Dühös vagyok, üvöltölni tudnék mérgemben!... A szüleim...

Hogy miért...? Hm... Apám, negyvennégy éves, de ötvennégynek látszik.

Hogy miért? Mert nem elég a ház, az összkomfort, öröklés, még kell központi fűtés is! Próbáltam lebeszélni őket. Kértem én: hülye vagyok, mert jól akarok? Hogy ne nyúzzák magukat agyon a munkában?... Rendben van! De ha egyszer ágyba zuhannak, akkor ne kérjenek tőlem segítséget, mert legszívesebben csak annyit mondanék: „Ugye, hülye vagyok!”

Tudom, ez gyarlóság! Egy taknyos kölyöknek semmi köze a szülei dolgához!... De nem szólok többet. Megfogadtam.

Olyan jó lenne egyszer meghalni, és a le nem zárult, üveges, égre meredő szemekkel látni mindenkit, ahogyan zokog. Az örömtől majd kiugornék a koporsóból! De az utolsó pillanatban feltámadnék, és azt mondanám: „No nem, nem szabadultok meg ilyen hamar tőlem...” Állati frankó lenne. Egyszerűen isteni!...

Mondd, akartál te már öngyilkos lenni?... Hm?... Én igen. Elképzeltem már a temetésemet is. Rengeteget törtem rajta a fejem. De végül is eszembe jutott egy klassz forma. Tudod, nekem nem olyan lesz a temetésem, mint általában. Az unalmas, hülyeség. Hát nem?... Az én koporsóm egyik fele fehér, a másik fekete lesz. A szertartás alatt magnóról tánczene szól majd, és a végén én is megszólalnék — persze csak magnóról. Elbúcsúznék mindenkitől, megköszönném azt a rengeteg jót, amit velem tettek, és míg beszélnek, bömbölne Johny Halliday meg Cliff Richard — állatira bírom néhány számukat, például azt, hogy: „Alo, bonjour madame... ici c'est Johny...”, pizkos jó, be tudok gorombulni, ha hallom — szóval közben ezek énekelnének, és a temetésen levőknek összeszorulna a szíve. Mit összeszorulna, összefacsarodna. És én cinikusan nevetnék!... Persze csak magnóról...

Valahogy így lesz. Nem mondom tovább, úgyis ott lesz az egész osztály, kőszorút is csináltattok, biztos!... Mint tavaly, amikor a Gabi mamája meghalt... Emlékszem, három ötvenet kellett bevinni a suliba... Milyen drága leszek, direkt nekem összehordtok ennyi pénzt!... Virágra, mihaszna kis virágra, amely egy hét múlva elhervad, és a fenének sem kell... Nem, a virág nem jó szimbólum! Hidd el nekem! A gondolatokat kellene otthagyni a síron. Mindenkiét külön-külön. Őszintén, szépítés nélkül, csak a meztelen gondolatot. Ha rossz voltam, akkor azt, ha jó, akkor azt, de csakis a szintiszta igazat! Elhiszed?... Érdekes... Én meghalok — eltemetnek. Talán

sírnak majd felettem, egy-két napig rólam beszélnek, kiteszik az iskolára a gyászlobogót, istenítik a tehetségemet, szerencsétlennek, árvának és minden hasonlónak tartanak... Mit nem adnának, ha újra élnék!... Röhejes... Ha élnék, mindezt senki sem venné észre. Senkinek sem tűnne föl tehetségem, szép arcvonásom, senki sem dicsérne, senki sem értene, senki sem szeretne... Ha élnék, senki — ha meghalnék, mindenki!... Én mondom, rohejes!

Sokat tünődtem már, milyen is lesz a túlvilág? Jó vagy rossz, hideg vagy meleg... meg ilyesmi... Nem is tudom, melyik író vagy költő mondta, valahol olvastam, de elfelejtettem, hogy hol, pedig biztosan olvastam... hogy olyan föld, ahonnan nem tér meg utazó! Klassz, mi? Irigylem az ilyen nagy fejeket, az írókat meg a költőket, szóval, hogy jókat tudnak mondani. Állati jókat. Néha be tudok zsongani érte. Mindenesetre, igen nevetséges, de viszolygok, nem is az elmúlástól, hanem a hűvöstől. Beköszönt a goromba, lucskos ősz — különben nem tudom, hogy vagy vele, de én nem kamálom az ősz, valahogy jobban bírom a tavaszt meg a nyarat, persze elmegy a tél is nálam, ha nem tör ki a nagy fene frász a bődült fagy miatt, mert azt nem szeretem, nem tudom, hogy vagy vele, szóval itt az ősz, és én fázni fogok odalent. Jól fel kell öltözni! Persze azért egyszer, utoljára még eljönnek a suliba: az öreglány Dóra arcába röhögni, tudod, a fizika tanárnőnek, illedelmesen elköszönnék mindenkitől, a hálámat fitogtatnám, és... és még egyszer a szemébe néznék valakinek, nagyon hosszan, aztán vége... De ez hülyeség, nem érdekes...

Tényleg bolond vagyok! Összevissza beszélek, amikor téged szórakoztatni kellene! Udvariasan, szellemesen! Ne, ne tiltakozz! Tudom, ez az illem!... Most fecsegnem kellene a Molnár undok pofájáról, a tanárokról, Gézának meg Zsókanak a kapcsolatáról, meg mit tudom én miről, te pedig kacagnál, én örülnék a sikeremnek, és ez mind természetes lenne, mert ez az illem, ezt így szokták csinálni! Esetleg viccet mesélnék, disznót is, krárogva átugorva a kényes részeket, te pirongva — mert ez is illem — mosolyognál, huncutnak tartanál, de azért kellemesnek, szórakoztatónak, hercignek, otthon elmesélnéd a mamádnak, hogy milyen magával ragadó fiú vagyok, csupa klassz dolgokat tudok mondani, és marhára jól áll, ha elpirulok. Édesanyád meghív tisztelettel a zsúrra, süteménnyel kínál, beszélget velem, hogy sokat hallott rólam, milyen rendesnek tart, az anyámat jól ismeri, mi szeretnék lenni, és miért az és miért nem más, aztán fennhangon mondja: „Itt szabad dohányozni, nem otthon vagy az iskolában vagyunk!” Én ismét — mert jól áll — elpirulok, köszönöm, nem élek vele — mondom, és már süllyedtem is a szülő szemében: „Jé, milyen nagy mafla kamasz, ekkora mamlasz léteére nem dohányzik!”, persze, azért nevető fenyegetéssel a férjének mondja: „Látod, Sándor, már kibírja fiatal korában, és nem szokik rá! Nagyon helyes, édes fiam, nem is való ez nektek!” És egy fél óra múlva talán elegánsan füstöl, de a másik szobában, csupán titkon lesve, hogy mit működik a társaság, lányok, fiúk, táncolnak-e, ki kivel, hogyan, és még visszaemlékezni sincs ideje arra, hogy ő is volt fiatal... Nem bírom nagyon az ilyesmit. Nem tudom miért — de visszaszaszító. Persze lehet, hogy ez is olyan hülyeségem, mint a többi.

Mégis, nem szórakoztatlak, ne haragudj. Tudod, én képtelen vagyok nevetni, amikor esetleg bőgni tudnék.

Mondd, szoktál te bőgni...? Hm...? Hát ha nem is bőgni, de sírni, pityeregni néha...? Mert irtó jó ám az, hidd el, az valahogy olyan szükséges, mint a nevetés! Olyan, mint egy megtisztulás önmagad előtt. Utána olyan

könnyű minden... De kinevetnek meg csúfolódnak miatta! Azt mondják, nagy számár, meg ilyesmi! Persze van is valami igazuk... kétségtelen.

Anyámék... A munkából ki sem látszanak. Abból áll az életük: dolgoznak, aztán röviden kialusszák magukat, és ismét dolgoznak. Apa, mikor újságot vesz a kezébe, elalszik rajta. Kiesik a kezéből. És néha még a száját is nyitva felejtí. Anyának olvasásra nem is igen jut ideje. Mert sürgeti a munka.

Azért, tudod, rengeteget dolgoznak ám! Irtó rengeteget!

De miért?... A múltkoriban érdeklődtem utána. Azzal vertek fejbe: „Értetek fiam, hármótokért!” — Tudod, van még két testvérem, egy bátyám és egy húgom. A bratyóm irtó klassz fej, boxoló, bitang erős krapek, már bajnokságot is nyert, többször is, mindig kiütéssel. Olyan muszklija van, hogy csoda! Irtóatosan nagy! Azt látnod kellene! Szóval, mondták anyámék, hogy értünk, hármónkért melóznak annyit, mire én azt feleltem, hogy én értem ötven fityinget ne dolgozzanak, ne törjék magukat, mert nem fogadom el addig, míg így, mint az állat, izzadva keresik meg! „Ne törődj vele, nem a te eszedhez való, majd mi elintézzük, hová is jutnánk, ha rád hallgatnánk!”

De miért? Érdemes tönkretenni magát egészségileg az embernek, ha mindene megvan? Szükséges? Kicsit nyugodtabban, nagyobb levegővel dolgozni, hisz apám már beteg, az orvos is kimutatta, negyven százalékban munkaképesség-csökkenéses. Mégis. És meddig lehet így?

De egy taknyos kölyöknek semmi köze sincs a szülei dolgához! Azok tudják, mit csinálnak!...

... Így van... Letörlöm a táblát — irtóra koszos. Mint mindig. ... Fúj, de poros ez a rongy, illene már kirázni!... Te szeretsz rajzolni...? Bármifélet?... Én gyakran szoktam: emberfejeket. Öreg parasztbácsit girhes bajusszal, szakállas palikat meg fejeket: mosolygósakat, szomorúakat — ahogyan sikerül. Egyszer lerajzoltam apámékat. Egy éjjel olvastam, és ők már aludtak. Csendesen, mélyen. Sokáig néztem így őket, mikor szuszogtak, és elsimult arcukon a ránc. Néztem apám ősz hajszálait, néztem, és lebilincsel, megrögzött ez a látvány. A keze ökölbe volt szorítva, mindig így teszi. Nagy, erős kezek. Hirtelen azon kezdtem el gondolkozni, vajon mit álmodhatnak ők? Kiről: királylányról, boszorkáról...? El is nevettem magam. Aztán, ugyanolyan hirtelen eszembe villant a néhány szó: „Értetek dolgozunk, fiam, hármótokért!” Még el is szégyelltem magam. Akkor félhangosan bocsánatot is kértem tőlük...

Hogy tetszik ez a pókhasú bácsi...? Hm...? Az unokaöcsém szokott ilyeneket rajzolni — még kis kölyök, de már nagy csibész, negyedikes általános — de már büszkélkedik egy osztályfőnöki intővel. Ha náluk vagyok, örökké nyaggat, hogy gombfocizzak vele. Ritkán játszom is — de általában kikapok tőle.

... Hol nyaralsz a nyáron? Szoktál melózni?... Én igen. Minden nyáron egy jó hónapot, aztán irány külföld! Egyik barátommal, ketten. Sokan mondták, hogy nagy merészség kell hozzá — de nem féltünk! Pedig elmentünk egészen a tengerig!

Sajnálom apáékat. Ő azt mondta, hogy ilyen fiatal korában boldog volt, ha a közeli faluba elmehetett búcsúba — az olyan egyházi ünnep, tudod —, egyszer-egyszer felülhetett a ringlispilre, mert az olcsó volt. Én meg hamarabb voltam külföldön, mint anyámék. De — komolyan mondom — örültem, mikor egy évvel később hazajöttek Csehszlovákiából, és mosolyogtak, sajnálták, hogy eltelt az idő, jól érezték magukat. Az utóbbi években el-elmennek néhány napra, főként fürdőhelyre, mert fájlalják a lábukat. Ilyenkor hárman

mi vagyunk otthon az urak! Állati klassz! Pizkosul bírom ilyenkor a szitut! Tavaly még magunk főztünk is — képzeld!

Tudod... orvos szeretnék lenni. Lesz egy kis házam, valahol a hegyek között, egy patakos völgyben... szobákkal... autóval meg mindennel. Minden modern lesz és érdekes: az egyik szobát fával fogom beburkolni, a másikat fehérre meszelem, majd rá fekete csíkokat, mint a börtön, olyan lesz... Építék majd kandallót, régi módit, nem lesznek fotelek, apró párnákon ülünk a földön, vastag szőnyegen fetrengünk, meg ilyesmi... Járom majd a környéket, gyógyítom az egyszerű embereket, akik nagyon fognak szeretni, úgy, mint Albert Schweitzert a négerek. Tanítom majd őket, segítem munkájukban... Gyakran barangolni megyek a fenyvesbe, vadászok... A feleségem tanárnő lesz, és a gyermekeim... lesz három utca rossz kölykőm, játszanak, verekszenek, civódnak, feleselnek, bömbölnek, nyelvüket öltögetik, és borzasztó édesek lesznek...

Majd jövök haza a rendelőből, azt mondom a fiamnak: Mi van, öreg fiú, mi újság?... Mire ő, behúzza nyakát, bűnbánóan elmosolyodik és mutatja az ujján, hogy kettést kapott töriből. Nem szídom meg, bevallom, nekem is volt kisiklásom diákkoromban, de utána kijavítottam. És ez nagyjából igaz is. Másnap aztán a nyakamba ugrik a lurkó: „Ötöst hoztam, apuci...” Nem hagyom elszakítani azt a fontos szálát köztem és a gyermekeim között, ami kialakul, mikor már gögicsélnék, de érzik, hogy több vagyok nekik, mint egy idegen, aki rájuk mosolyog, és ez a szál, gondolom, a szeretet...

Szépen mondtam, mi? Döglesztően szépen!... Szeretet..., giccses, ócska frázis, erőltetettnek érzik az emberek, ha beszélnek róla. De miért, mondd meg nekem, miért?

Neked hogyan sikerült a matematikadolgozat?... Ja, persze, te hiányoztál. Mázlista! Képzeld, én marha — a három példából kettő biztosan jó, és a harmadik — én szarvasmarha —, a harmadiknál sinus helyett tangenst néztem a függvény táblázatban, ez totál elrontja az utolsó feladatot. Pedig különben tuti, hogy jó lenne. A számítás is — biztos! Ha figyelmetlenségnek veszi és megkegyelmez a Sába királynője — mármint a tanárnő, mi így nevezük a srácokkal —, akkor megúsztam. Remélem, megesik rajtam a szíve! Ha nem, akkor le van ejtve!

Kinyitom az ablakot, hadd jöjjön be egy kis friss levegő... Állati kellemes... Érzed...? Sokat beszéltem egyhuzamban... Figyeled, már sötétedik, észre sem vettük...

A Csöpiék mennek táncolni. Újabb krapekkel. Tudj' isten, hanyadik ez nála. Azt mondják, a legutóbbi, az a sötét szemüveges, egyetemista volt. A bölcsészkaron, utolsó éves, olasz—francia szakos. Jóképű szivar volt. Csöpi meg átvágta. Két hét alatt. Pedig csak harmadikos gimnazista, és félévkor rántották fizikából!

Olvastad az Élet és Tudomány legutóbbi számát?... Egy frankó kísérletet írnak le egy új gyógyszer állatokon való kipróbálásáról. Frankó. Képek is vannak hozzá. Ha beválik a szérum, akkor irtó hasznos lehet valamelyik betegség gyógyításánál. Persze az még nem biztos, hogy sikerül is. A kísérletezés kezdeti stádiumában vannak még. De reménykednek a tudósok... Jó, mi?... Engem izgatnak az ilyen problémák. Irtóra. Téged?... Tudod, szeretnék én is egyszer felfedezni valamilyen gyógyszert, amivel megelőzni, elodázni lehetne a betegségeket. Olyan anyagot kikísérletezni, ami életet tud menteni!... Csak ez mind nagyon sok munkával jár!... És hidd el nekem, hogy temérdek felderítetlen dolog fog még a mi kezünk alatt ismertté válni!... Tudod te, hogy milyen lehetőségei vannak az embernek, ha fejlesztői tudását?... Tudod, micsoda pazar dolgokat tud készíteni az ember,

csak egy kicsit harcolnia kell? Gyötörnie magát, hogy sikerülhessen! Állati klassz dolgok!... Elhiszed...?

...Nincs valami kifliféléd... Marha kajás vagyok. Majd kilyukad a gyomrom. Kössz... Jó.

Itt hagyta valaki a padban a noteszét. A Zsuzsié. Neki is rosszul áll a szénája: néhány tantárgyból lecsúszott alaposan. Pedig, érzésem szerint — igaz, mindig hülyéket szoktam érezni — az egyik legtehetségesebb biológus. A múltkor is milyen jól felelt, mennyi új dolgot mondott. A tanár szinte zavarba jött. Emlékszel...? Csak nem törődik velem. Azt mondja, hogy nem érdeklő. Kár érte. Bár tegnap azt ígérte, hogy rászáll a tantárgyra.

Hm... Rengeteg a hiba még... No, gyere könyököljünk ki az ablakon...! Akarod?...

— Figyeled, nyitva van az ajtó!

ZELEI MIKLÓS

HAJNALI ASSZOCIÁCIÓK

Szépek a fűbe rejtett aknán táncoló bárányok.

De én nem akarok az lenni.

Nem akarok

vasszívet hordani e vasvilágban.

Nekem a bőröm az egyenruhám.

Rangjelzést pedig egészen kevesen kaphatnak.

No és,

szerintem különben is csak az az ember,

aki ebben a nagy gyűlöletben

szeretni tanult meg.

ÖNARCKÉP, 1966

Füük,

úgy kéne,

hogyha nem kérik számon

akkor is!

Úgy,

hogy sohasem tudhatjuk,

mikor kell adni számadást.

Hogy minden nap kész legyen.

Ha nem kérik számon akkor is.

Mert mi nem vagyunk olyan ünneplő fejek.

De a szép szó —

akárhogyan is —

nem elcsépezt nekünk.

Van eszme,

van tiszta szerelem,

van csillag is az égen —

és a zászlón.

És van hatalmas önbizalmunk,

mert a legszebbet még nem látta senki.

Nem kéne ülni csöndben, mozdulatlan.